

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSLERİNDE BİR
FARKLILAŞTIRMA ÖRNEĞİ OLARAK RESFEBENİN KULLANIMI***

Dr. Ayşe ALKAN**

Dr. Öğr. Üye. Hüseyin MERTOL***

Öğr. Gamze MERTOL****

ÖZ

Özel yetenekli öğrenciler standart öğrenme ortamlarının aksine zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış ortamlara ihtiyaç duymaktadır. Hazırlanan etkinliklerde analiz, sentez, değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerilerin yer alması özel yetenekli öğrencilerin ilgilerinin ve motivasyonlarının artmasını sağlamaktadır. Bilginin toplanıp, işlenmesi, depolanması, ağlar aracılığı ile bir yerden başka bir yere aktarılması bilişim teknolojilerinin temel işlevleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde önemli derslerden biri de çağrı yakalamaya çalışan bilişim teknolojileri ve yazılım dersidir. Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin temel amacı; teknolojik araçların kullanımını olumlu yönde geliştirmektir.

Bu çalışmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin içerik farklılaştırma amacıyla bilişim teknolojileri dersinde yer alan kavramların resfebe yöntemi ile hazırlamaları ve bu yöntemin etkisini incelemektir. Araştırma sürecinde önce düz anlatım yöntemi ile donanım birimleri tanıtılmış ve öğrencilere resfebe tanımı yapılarak donanım birimlerini resfebe ile yapmaları istenmiştir. Çalışmaya Samsun ve Isparta İlinde yaşayan özel yetenekli 4.sınıfa devam eden toplamda 10 öğrenci katılmıştır. Toplamda 17 resfebe ortaya çıkmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemine uygun olarak içerik analizi kullanılmıştır. Ayrıca direkt alıntılama yapılarak, bulgular öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda öğrencilerin genel olarak bu etkinlikleri yaparken zorlansa bile farklı ve eğlenceli bir etkinlik olarak algılandığı ve etkinlik sonunda ürün ortaya çıkararak öğrenmenin daha kalıcı hale geldiği tespit edilmiştir. Resfebeler farklı derslerde kavram öğretiminde kullanılabileceği gibi öğrencileri iraksak düşünmeye iterek, onların yaratıcılığını geliştirmekte ve derslere olan ilgilerini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri, İçerik Farklılaştırma, Özel Yetenek, Resfebe.

**THE USE OF REBUS AS A DIFFERENTIATION EXAMPLE IN SPECIFICALLY
TEACHING STUDENTS 'COMPUTER TECHNOLOGY COURSES**

ABSTRACT

Gifted and talented students need enriched and differentiated environments as opposed to standard learning environments. Including high level cognitive skills such as analysis, synthesis, and evaluation in the activities prepared, increases the interest and motivation of special talented students. Collecting, processing, storing and transferring information from one

* UYEK2018 | V. Üstün Yetenekliler ve Eğitimi Kongresi'nde özet metin olarak bildiri kitabında yayınlanmış ve sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Samsun Rotary Bilim ve Sanat Merkezi, ayshe_alkan@hotmail.com , Orcid No: 0000-0002-9125-1408

***S.D.Ü., Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, huseyinmertol@sdu.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-3507-2712

**** Isparta Mehmet Köse İlkokulu, akkayagamze@hotmail.com, Orcid No: 0000-0001-9937-7841

place to another through networks are among the basic functions of information technologies. In this context, one of the important lessons in the education of special talented students is the information technologies and software course that tries to catch up with the age. The main purpose of the information technologies and software course; to develop the use of technological tools positively.

The aim of this study is to prepare the students in the information technologies course with the resfebe method for the purpose of content differentiation by special talented students and to examine the effect of this method. In the research process, firstly, the hardware units were introduced with the method of narration and students were asked to make the hardware units with the refinery by defining them. A total of 10 students attending the special talent grade 4 living in Samsun and Isparta Province participated in the study. A total of 17 resfebe have emerged. In the analysis of the data, content analysis was used in accordance with the qualitative research method. In addition, direct quotations were made and the findings were evaluated according to the opinions of the students.

As a result of the study, it was determined that students were perceived as a different and entertaining activity even if it was difficult while doing these activities and learning became more permanent by creating products at the end of the activity. Resfebe can be used in concept teaching in different courses, as well as pushing students to diverge, improving their creativity and increasing their interest in classes.

Keywords: Information Technologies, Content Differentiation, Special Ability.

Giriş

Özel yetenekli öğrenciler normal gelişim gösteren akranlarından farklı özelliklere ve ihtiyaçlara sahiptir. Özel yetenekli öğrenciler zorlayıcı ve motive edici etkinliklerin yanında var olan potansiyellerinin değerlendirilmesine ihtiyaç duymaktadırlar (Levent,2011). Bu etkinliklerin ve uygun eğitim ortamlarının hazırlanması eğitimcilerin bilgi, beceri ve yetenekleri ile doğru orantılıdır. Özel yetenekli öğrencilerin erken belirlenmesi, bu çocuklara yönelik eğitim programlarının hazırlanması, akranları ile olumlu bir sınıf ortamı oluşturulabilmesi ve olumsuzlukların giderilmesi için önleyici bir modeldir (Yaka ve diğ., 2006). Vernon (1977) özel yetenekli öğrencilerin erken belirlenip, uygun eğitim imkanları sağlanmadığında bu çocuklarda çeşitli sorunlar çıkabileceğini, normal çocuklar için düzenlenmiş okul programlarında bu öğrencilerin yeteneklerinin boşa harcanacağını belirtmektedirler. MEB (2007) de bu konuda, okuldaki çalışmaların, ödevlerin çocuğun ilgilerine ve seviyelerine göre olmadığı durumda okulun onlara can sıkıcı hale geleceğini, kendilerini sınıf çalışmalarına veremeyeceklerini ifade etmektedir. Kerem ve Kınık (2004) da benzer şekilde özel yeteneklilerin; rutin ödevlerden çabuk sıkıldıklarını, işleri kendi bildikleri gibi yapmak istediklerini, sınıfta çok fazla dikkat çekebildiklerini, başkalarının göremediği ilişkileri görüp ve dersin çoğunu sadece bu konuda tartışmaya ayırmak isteyebildiklerini belirtmektedir. Kirk ve Gallagher (1989) da özel yeteneklilerin sahip olduğu entelektüel, yaratıcı, sanat veya liderlik gibi yüksek performans kapasitelerini geliştirmek için okulunda elde edemediği etkinliklere ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir.

Özel yetenekli öğrencilerin sahip olduğu özellikler gereği farklı ve çeşitli eğitsel ihtiyaçları bulunmaktadır. Maker (1982) bu ihtiyaçları eğitimde hızlandırma, üst düzey düşünme becerilerine yer verme, gelişmiş ürünler ortaya koyma, bağımsız çalışmalar

yapma, öğrencilerin hazırbulunuşluk, ilgi alanı ve bireysel farklılıklarına uygun bir öğrenme ortamı hazırlamak olarak belirtmektedir.

Özel yetenekli öğrencilerin tanınması kadar, yetenekleri doğrultusunda geliştirilen eğitim programları ile eğitim alabilmelerinin de önemi büyüktür. Özel yetenekli öğrencilere verilen eğitsel hizmetleri zenginleştirme, hızlandırma ve gruplandırma olarak üç başlıkta toplanmaktadır. Zenginleştirme hizmetlerinde; özel yetenekli öğrenci yaşına uygun olan sınıfta bulunurken, olağan programın dışında, ilgi ve yeteneklerine uygun olarak daha ileri düzeyde öğrenimine devam etmektedir. Hızlandırmada da; öğrencinin okul başarısı incelenerek, bir veya iki üst sınıfa atılmasıdır. Gruplandırma hizmetlerinde ise; yetenekleri bakımından benzer özellik gösteren öğrenciler için sınıf içi veya sınıf dışı çeşitli gruplamalar yapılabilir (Ersoy ve Avcı, 2004; Ataman, 2004, s. 165; Enç, 2004).

Zenginleştirme, hızlandırma ve gruplandırma olarak bahsedilen eğitim hizmetleri dışında Tomlinson (2000) özel yetenekli öğrenciler için farklılaştırma uygulamalarını içeren sınıfların en etkili sınıflar olduğunu belirtmiş ve farklılaştırmayı akademik olarak farklı olan çocukların ilgi ve hazır bulunuşluklarına cevap verebilecek içerik, süreç ve ürün farklılaştırma gibi çeşitli etkinlikler kullanmak olarak ifade etmiştir. Maker ve Shiever (2009) da eğitim programlarının hazırlanmasında yapılandırmacı öğrenme anlayışının bir uzantısı olan farklılaştırma yaklaşımından yararlanılabileceğini belirtmektedir.

VanTassel-Baska,J (2003) farklılaştırmayı özel yetenekli öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılayarak, gelişimlerini üst düzeyde desteklemek amacıyla gerekli strateji ve ortamın sağlanması olarak ifade etmektedir. Ayrıca; farklılaştırmada hızlandırma, karmaşıklık, derinlik, zorlayıcılık, yaratıcılık, soyutluk gibi temel özelliklerin uygulanması gerekliliğini belirtmektedir.

Farklılaştırılmış bir eğitimde içeriğin öğrencilerin dünyaları ile ilişkili olması gerekmektedir. Eğitim-öğretim materyalleri konuyla ilgili gerçek bilgilere, ilkelere ve genellemelere ulaşmaya yardımcı olmalıdır (Tomlinson, 2007). İçerik farklılaştırılması disiplinler arası veya farklı kaynakların kullanılması gibi birden fazla becerinin kullanıldığı çalışmalarda ön plana çıkmaktadır (Popham, 1971).

Süreç farklılaştırmasında; düşünceler, bilgiler veya beceriler zamana yayılan girdileri anlamlı kılmak adına yapılan değerlendirmelerden oluşmaktadır. Çözümleme, uygulama, sorgulama veya problem çözme çabası içinde olan öğrenciler için öncelik bilginin anlamlandırılması olmaktadır (Maker, 1982).

Ürün farklılaştırması ise daha çok becerileri göstermek amacı ile kullanılmaktadır. Özellikle öğrenci hakkında bilgi veren öğrenciyi tanımlayabilecek ürünlerinden oluşan portfolyolar yani ürün dosyaları bu farklılaştırma türünde önem arz etmektedir. Bir konuya ilişkin projenin sonlandırılması, bir konu ile ilgili yazılan makale veya farklı bakış açısını sergileyen bir çalışma örnek olarak gösterilebilir. Ortam farklılaştırmada ise, daha çok iraksak düşünme ve farklı bakış açılarını ortaya koyan öğrencilerin merkezde olduğu hareketli etkinlikler içeren çalışmalara ortam hazırlanması gerekmektedir.

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanılacak farklı yöntem ve teknikler farklılaştırılmış bir ortam sunulmasına yardımcı olabilmektedir. Kullanılabilecek farklı bir

yöntem de resfebedir. Yurtoğlu (2017) hayal gücü ve zekânın buluşma noktası olan resfebeler (rebuslar) ile amaçlananın zihnin farklı düşünme şekillerini ortaya çıkarmak yaratıcılığı, bilgi ve hafıza ile birleştirmek ve aynı zamanda eğlenceli bulmacalar çözmek/oluşturmak olduğunu ifade etmektedir.

Alanyazında resfebenin kullanıldığı araştırmalara dair bulgular son derece kısıtlıdır. Yurt dışında yapılan bazı çalışmalar resfebenin önemine dikkat çekmiştir. Özellikle öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için Sheeh (2002)'nin yaptığı çalışmada öğrencilerin öğrenme güçlüğünde resfebe kullanımının öğrenmeyi artırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Clark (1981)'in yaptığı çalışmada da okul öncesi dönemde bulunan öğrencilerin resfebe kullanarak kavramları ve kelimeleri daha iyi öğrendiği belirtilmektedir. Bu çalışma ile de özel yetenekli öğrencilerin bilişim teknolojileri dersinde donanım birimlerini öğrenirken farklı bir yöntem olarak resfebe kullanılmış ve öğrencilerin bu yöntem ile ilgili görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Öğrenci görüşlerine göre yöntemin farklı branşlarda da kullanılabilirliğine ve alanyazındaki kısıtlı çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; özel yetenekli öğrencilerin bilişim teknolojileri dersinde kullandıkları resfebe yöntemine yönelik görüşlerini almaktır.

Yöntem

Özel yetenekli öğrencilerin resfebe oluşturma deneyimlerine ait görüşlerini incelemek amacıyla yapılan çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin resfebe yönteminin kullanımını hakkındaki görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Punch (2005)'e göre, nitel araştırmalarda görüşme yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış veya yapılandırılmamış olabilir. Yarı yapılandırılmış görüşmede görüşme soruları önceden hazırlanır ve görüşme akışında esneklik sağlayarak sorular yeniden düzenlenebilir (Karasar, 2009). Bu çalışmada özel yetenekli öğrencilerin, eğitim ortamında resfebe yönteminin kullanılmasına ve resfebe yöntemini kullanırken karşılaştıkları problemlere yönelik görüşleri alınmıştır.

Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemine uygun olarak içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; bilimsel bir yaklaşım olup, sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde detaylandırılmasına imkan sağlamaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İçerik analizinde temelde yapılan, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Öncelikle yapılan görüşmeler tek tek metin haline getirilmiş ve kategoriler oluşturulmuştur. Analiz edilen görüşmelerden elde edilen kategorilerin tekrarlanma sıklıkları ve yüzdeleri hesaplanmış ve bu bilgilere dayalı bir şekilde yorumlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca direkt alıntılama yapılarak, bulgular öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Kızlar X1, X2, X3 ...harfleriyle ve erkekler Y1, Y2,

Y3... harfleriyle sembolize edilmiştir. Veriler kategorize edilmiş ve tüm veriler analize dahil edilmiştir. Araştırmacılar verileri analiz etmiş ve sonuçların iç güvenilirliğini artırmak için bu alanda çalışmış bir uzmandan sonuçları analiz etmesi sağlanmıştır.

Çalışma Grubu

Tablo1. Araştırmaya Katılan Çalışma Grubu

	Kız	6
4.sınıf	Erkek	4
	Toplam	10

Bu araştırmada amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örneklem kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Amaçlı örneklemede araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmacının amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balcı, 2005). Çalışma grubunda bulunan öğrencilere erişim kolaylığı sebebi ile ve araştırmacıların Samsun ve Isparta'da bulunması nedeniyle araştırma 2018/2019 eğitim-öğretim yılında Samsun ve Isparta'da yapılmıştır. Bu çalışmaya; Bilişim teknolojileri dersi alan 10 özel yetenekli 4.sınıf öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 6'si kız, 4'ü erkektir. Araştırma gönüllü katılmak isteyen öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir.

Uygulama Süreci

İki ayrı grupta bulunan özel yetenekli öğrenciler için her grupta aynı etkinlikler farklı günlerde yapılmış ve uygulama süreci 3 hafta sürmüştür.

1.hafta: Öğrencilere donanım birimleri ve görevleri tanıtılmıştır.

2.hafta: Öğrencilere resfebe hakkında bilgi verilmiş, örnek uygulamalar gösterilmiş ve onların da bilgisayar donanımlarını resfebe yöntemi ile anlatmalarını istenmiştir.

3.hafta: Öğrencilerin resfebe ile hazırlamış oldukları bilgisayar donanım birimlerini sınıf arkadaşları ile paylaşmaları istenmiş ve ders sonunda her öğrenciyle özel olarak görüşülerek resfebe yöntemi hakkında görüşleri alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin hazırladıkları resfebeler ve görüşme sorularına verdikleri cevaplar bulunmaktadır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar alıntılanmış ve ortak bir tema altında toplanılmıştır.

Çalışma grubundaki öğrencilerin ürettikleri resfebeler Tablo2 de gösterilmektedir.

Tablo2. Yapılan Resfebe Örnekleri

	+ LIK		KULAKLIK
	+ A		KASA
+ MO			MODEM
			EKRAN

	+			ANAKART
$\frac{2}{3} \cdot \frac{1}{4}$	+	+Ci		İŞLEMÇİ

	+			SES KARTI	
	+			EKRAN KARTI	
	+ LI			AKILLI TAHTA	
	+LE			TABLET	
	+				BİLGİSAYAR
	+P			LEPTOP	

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin oluşturduğu resfebeler yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. İlk resfebede "kulak" resmine "lık" eki eklenerek kulaklık, ikinci resfebede dış donanımı oluşturan "kas" resmine "a" harfi ekleyerek kasa, "mo" hecesine "demli çay" resmi ekleyerek modem, "ek" şeklinde pastalara "nar" meyvesini ters çevirerek ekran sözcükleri oluşturulmuştur.

"Anne" resmine "kart" ekleyerek anakart, "matematik işleme" – "ci" eki ekleyerek işlemci, "ses" resminin yanına "kart" resmi ekleyerek ses kartı, "ekran resminin" yanına "kart" ekleyerek ekran kartı oluşturulmuştur.

"Akıl" resmine "lı" eki getirilerek akıllı tahta, "tab" tuşuna – "le" eki getirilip "et resmi" eklenerek tablet, "bilgiyi" ifade eden resime, "sayıları" ekleyip "arı" sözcüğünden – "ı" harfi çıkartılarak bilgisayar, "el" resmi ters çevrilip "p" harfine "top" resmi eklenerek leptop resfebesi oluşturulmuştur.

Özel yetenekli öğrencilerin, eğitim ortamında resfebe yönteminin kullanılmasına yönelik düşüncelerine ait bulgular:

Özel yetenekli öğrenciler resfebe yönteminin ismini duyduklarında şaşırdıklarını, daha önce bu yöntemi duymadıklarını zorlayıcı ama zevkli bulduklarını belirtmişlerdir. Tablo3 incelendiğinde öğrencilerin resfebe yöntemini problem çözmek gibi buldukları görülmektedir.

Tablo3. Özel yetenekli öğrencilerin, eğitim ortamında resfebe yönteminin kullanılmasına yönelik düşünceleri:

Kodlar	Sıklık(f)	Yüzde(%)
Problem Çözmek gibi	5	50
Zevkli	3	30
Zor	2	20

Çalışma grubunda bulunan öğrencilerden 5'i resfebe yöntemini problem çözmek gibi, 3'ü zevkli, 2'si zor bulduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

X1: "Matematik problemi çözüyormuş gibi hissettim. Zorlandım."

X3: "Zorlayıcı ama zevkliydi."

X5: "Çok zevk aldım."

Y1: "Arkadaşlarımın yaptıkları resfebeleri bulmaya çalışırken baya zorlandım"

Y3: "Çok zevk aldım."

Özel yetenekli öğrencilerin resfebe yöntemini kullanırken karşılaştıkları problemlere yönelik düşüncelerine ait bulgular:

Özel yetenekli öğrencilerin resfebe yöntemini kullanırken karşılaştıkları problemlere yönelik düşünceleri incelendiğinde öğrenciler resfebeleri oluştururken uygun resimleri bulmada, bilgisayarda bu resimleri bir araya getirirken teknik problem yaşadıkları görülmektedir.

Tablo4. Özel yetenekli öğrenciler, eğitim ortamında resfebe yöntemi kullanırken karşılaştıkları problemler yönelik düşünceleri:

Kodlar	Sıklık(f)	Yüzde(%)
Uygun resim bulma	7	70
Teknik problem	3	30

Çalışma grubunda bulunan öğrencilerden 7'si resfebe yöntemini kullanırken uygun resim bulmada, 3'ü de teknik problemden dolayı sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir.

Öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

X4: "Resim bulmak benim için zor oldu."

X5: "İstediğim resmi bulurken ve bir araya getirirken zorlandım"

X6: "Resfeleri oluşturmak için çok düşünüyorum ve düşündüğün resmi internet ortamında bulmak için çok uğraşıyorum."

Y2: "Resimleri elle çizmek aramaktan daha kolay benim için ."

Y4: "Bulduğum resimleri birleştirmek benim için kolay olmadı."

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Özel yetenekli öğrencilerle yapılan farklılaştırma ve zenginleştirme etkinliklerinde kullanılmaya başlayan resfebe etkinliklerinde dersler daha etkili ve kalıcı hale gelmektedir. Bir zeka oyunu olarak algılanan resfebe etkinliği farklı derslerde etkinlik olarak kullanılabilir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde Resfebe'nin bilişim teknolojileri dersindeki kullanılması görselliği arttırdığı gibi dersi daha farklı ve etkili hale getirdiği sonucuna varılmıştır. Yurteri ve Mertol 'un (2018)'de yapmış olduğu 'Özel Yetenekli Öğrencilerin Coğrafya Derslerinde Bir Farklılaştırma Örneği Olarak Resfebe'nin Kullanımı' adlı çalışmada Resfebe'nin kullanıldığı coğrafya dersinde öğrencilerin tamamı derse aktif olarak katılmıştır. Öğrencilerin dersi daha zevkli buldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda çalışmanın öğrencileri düşünmeye, araştırmaya sevk ettiği, zevkli ve eğlenceli olduğu belirtilmiştir. Resfebe etkinliği genel olarak kavramları öğretmede kullanılabilen etkinlik olmakla birlikte, iraksak düşünmeyi geliştiren yaratıcılığı ortaya çıkan bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı derslerde kavram öğretiminde kullanılabilen gibi öğrencileri iraksak düşünmeye iterek, onların yaratıcılığın geliştirmekte ve derslere olan ilgilerini artırmaktadır.

Çalış Zeğerek (2019) ise "Tarihsel Süreçte Rebus ve Kullanım Alanları" çalışmasında eski dönemlerden günümüze kadar geçen sürede yine iletişim kurma amacı taşıyan, rebusların yani resfelerin üretilmesi ile iletişim kurmayla beraber eğitici ve eğlendirici bir tarafının olduğu dile getirilmiştir. Yine Çalış Zeğerek (2019) çalışmasında öncelikli olarak yazının icadı ile birlikte günümüze kadar gelen süreçte sosyal medyada kullandığımız birçok uygulamalarda yer alan emoji olarak karşımıza çıkması ile resfelerin aslında günlük hayatta kullanıldığını dile getirmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkan Resimli Dünya isimli çocuk dergisi ile resfebe'nin bilmece ve öğretme amaçlı kullanımını görmek mümkündür. O dönemde ismi direkt olarak resfebe değil "Resimli Muamma" olarak adlandırılmaktadır. Bu günümüzde Resfebe (rakam, harf ve resimle karışık verilen sözcük, deyim veya atasözü bilmece) olarak adlandırılan etkinliğe benzerlik göstermektedir. Bu sorularda çeşitli düşünme becerileri ortaya çıkartmak amaçlanmıştır (Sarıkaya, 2018).

Resfeler aslında sesler ve görsel üzerinde oynanan oyunlardır. Bu okunuşlar aslında yeni anlamlar ortaya çıkartırlar. Bu anlamları kurgulamak ve anlamak için beyin gücümüzü kullanmak ve farklı düşünmek gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bu bir nevi yaratıcı ve iraksak düşünme tarzını da beraberinde getirmiştir (Ambrosse ve Harris, 2013; Gedik ve Taşcıoğlu, 2018). Öğrencilere derslerde resfebe kullanımı merak ederek ve keşfederek elde ettikleri bilgiler daha kalıcı kılmak için resfeler oldukça etkili olmaktadır. Bu yönüyle bilginin ve kavratılmak istenen unsurları ve kavramların

öğretilmesinde resfebe ve benzeri unsurlardan yararlanmak öğrenmeyi daha etkili ve daha kalıcı hale getirebilmektedir. İçerik ve uygulama açısından resefeye kullanımı birçok derste ve kavram öğretiminde kullanılabilir materyaller niteliğinde başvurulacak kaynak olma özelliği taşımaktadır.

KAYNAKLAR

AMBROSSE, Gavin ve P.HARRIS, (2013). **Grafik Tasarımda Tasarım Fikri**. (Çev: A. G. Taşçıoğlu ve M. Taşçıoğlu). İstanbul: Literatür Yayınlar.

ATAMAN, Ayşegül, (2004), "Üstün zekalı ve üstün özel yetenekli çocuklar, M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili (Haz.)", **Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı**, (s. 155-168), İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

CLARK, Charlotte, R. (1981), "Learning word susing traditional orthography and the symbols of Rebus, Bliss, and Carrier", **Journal of Speech and Hearing Disorders**, C.II, S.46: s.191-196.

GEDİK, Melek. B., ve M. TAŞÇIOĞLU, (2018), "Afişte İllüstrasyonun Anlatım Biçimleri". **Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, C:8, S:1, s. 104-124.

ENÇ, Mitat, (2004), "Özel eğitimin tarihçesi. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili (Haz.)", **Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı**, (s. 195-210). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

ERSOY, Ö. ve N. AVCI, (2004), "Üstün zekalı ve üstün yetenekliler. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili (Haz.)", **Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı**, (s. 195-210). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

KARASAR, Niyazi. (2009), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayın.

KEREM, E. A. ve E.KINIK, (2004), **Erken Çocukluk Eğitiminde Üstün Yetenekli Çocuklara "Kimlikli Bebekler" Çalışmasıyla Farklı Bir Bakış: Bir Uygulama Örneği "Deha Bebek. 1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi, Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı**, İstanbul.

KIRK, S. A. ve J.J. GALLOGHER, (1989), **Educating Exceptional Children**. Houghton Mifflin Company, USA.

LEVENT, Faruk, (2011), **Üstün yetenekli çocukların hakları**, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

MAKER, C. J. ve S. W.SCHIEVER (2009), **Curriculum development and teaching strategies for gifted learners (3. bs.)**. USA: Pro-ed, Inc.

MEB, (2007), **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Uyum Güçlüğü Gösteren Çocuklar**. MEGEP, Ankara.

POPHAM, D, (1971), **Teaching gifted social sciences in grades ten through twelve**. Sacramento, CA: California State Department of Education.

- PUNCH, Keith, F, (2005), **Sosyal araştırmalara giriş nitel ve nicel yaklaşımlar.** (D. Bayrak, H. B. Arslan, & Z. Akyüz, Trans.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- SARIKAYA, Makbule, (2018), "Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki "Akıl Oyunları" Örnekleri", **Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Müsbid)**, C:7, S:13.
- SHEEHY, Kieron. (2002), "The effective use of symbols in teaching word recognition to children with severe learning difficulties: A comparison of wordalone, integrated Picture cueing and the handle technique". **International Journal of Disability, Development and Education**, C.1, S.49: s. 47-59.
- TAVŞANCIL, E. ve E. ASLAN, (2001), **İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri**, Epsilon Yayınları: İstanbul.
- TOMLINSON, Carol, A, (2000), "Reconcilable differences?.Standards-based teaching and differentiation", **Educational Leadership**, C.1, S.58:s. 6-11.
- TOMLINSON, Carol. A. (2007), **Öğrenci Gereksinimlerine Göre Farklılaştırılmış Eğitim**, İstanbul: SEV-YAY.
- VAN TASSEL-BASKA, J. (2003), "A curriculum study of gifted student learning language arts", **Gifted Child Quarterly**, S.46:s30-44.
- VERNON, Philip. E. (1977), **The Psychology and Education of Gifted Children.** Methuen-Co Ltd.
- YAKA, A., M. YILMAN, M. GÜVENDİ, A. M. MISIRLI, H. ÇERMİK, E. T. GÜLLAÇ, A. PALA, M. YALÇINKAYA, H. KÜÇÜKKARAGÖZ, ve Ş. TAN, (2006). **Sınıf Yönetimi**, M. Yılman. (Editör), 1. Baskı, Nobel Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- YURTERİ, E., C. J. MAKER, (1982), **Curriculum development for the gifted.** Rockville, MD: Aspen Systems Corporation.
- YURTERİ, E ve H. MERTOL, (2018) .Özel Yetenekli Öğrencilerin Coğrafya Derslerinde Bir Farklılaştırma Örneği Olarak Resfebenin Kullanımı", **Kırşehir Ahi Evran Sağlık Bilimleri Dergisi**, C.II, S.1:s.37-49.
- YURTOĞLU, H. (2017). "Resfebe ve Zeka Oyunu", ODTÜ Dönem Arası Seminerleri Sunumu, Ankara, 16.02.2017.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). **Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, (5. Baskı)**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIRIM, A. ve H. ŞİMŞEK, (2008), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (7. Bsk.)**, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- ZEĞEREK, Ece. Ç, (2019), "Tarihsel Süreçte Rebus ve Kullanım Alanları". **Yedi**, S:22, s.31-40.